

DIECÉZNA ŠKOLA VIERY III.

6. TÉMA: VERÍM V SVÄTÚ CIRKEV KATOLÍCKU

I. CIRKEV – KRISTUS MEDZI NAMI

ÚVOD

Pán Ježiš chcel vo svete navždy sprítomniť Božiu lásku. Preto založil na zemi Cirkev ako živé pokračovanie svojho vykupiteľského diela. Daroval nám Cirkev, aby bola stálou prítomnosťou Boha a nástrojom jeho lásky na zemi.

Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život. Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil. (Jn 3, 16 – 17).

CIRKEV V BOŽOM PLÁNE SPÁSY

- 1. Cirkev je dar Boží pre celé ľudstvo**
- 2. Cirkev je tajomstvo viery**
- 3. Cirkev je živé Communio - spoločenstvo Boha s ľuďmi.**
- 4. Tajomné telo Kristovo**
- 5. K svojmu tajomnému telu nás Ježiš pripojil pri krste.**
- 6. Cirkev – všeobecná sviatosť spásy**
- 7. Kristus vo svojej Cirkvi ustavične uskutočňuje dielo svojho vykúpenia, ona je živý nástroj Ježišovej vykupiteľskej lásky.**
- 8. Svojou činnosťou je Cirkev zameraná na hlavný cieľ: dopomôcť k spásе všetkým ľuďom - s istotou zaistiť ľuďom večný život - skrze Krista, prostredníctvom Cirkvi prísť do neba, do domu nebeského Otca.**

II. CIRKEV - NOVÝ BOŽÍ LUD

1. Cirkev je Boží ľud

- **V Starom zákone si Pán Boh osobitne vyvolil spomedzi ostatných národov izraelský národ.** Starozákonný Boží ľud bol predobrazom Kristovej Cirkvi.
- **Ked' Pán Ježiš založil na zemi Cirkev, zrodil sa nový Boží ľud.** Už nepatria doň iba ľudia z jedného národa. Duch Svätý doň zhromažďuje ľudí zo všetkých národov sveta. Svätý Peter apoštol napísal: *„Kedysi ste ani ľuďom neboli, a teraz ste Boží ľud“ (1 Pt 2, 10)*
- **Cirkev - Boží ľud - je obrazom a počiatkom nového ľudstva.** Hlavou tohto nového ľudstva - novým Adamom - je Ježiš Kristus.. V Kristovi sú všetci ľudia bratmi a sestrami a na celom svete tvoria jednu veľkú Božiu rodinu.
- **Cirkev nazývame kňazským ľudom, lebo v nej máme všetci podiel na Kristovej kňazskej moci a poslaní.. Boží ľud tvorí sviatostné a všeobecné kňazstvo.** Je medzi nimi podstatný rozdiel, ale pritom spolu súvisia. **Sviatostné kňazstvo nazývame hierarchiou.** Tvoria ju Svätý Otec, biskupi, kňazi a diakoni.
- **Ku všeobecnému - kráľovskému kňazstvu patria rehoľníci a veriaci - laici.** Oni krstom a birmovaním dostali iba určitý podiel na Kristovom kňazstve.

2.Svätý Otec - najvyšší Pastier Cirkvi

Pán Ježiš postavil svoju Cirkev na svätom Petrovi apoštolovi. Povedal mu: „*Pas moje ovečky!*“ (Jn 21, 16) Vtedy mu zveril na starosť celú Cirkev. Tak sa stal Peter najvyšším Pastierom Cirkvi, Kristovým námestníkom na zemi, viditeľnou hlavou Cirkvi. Svätý Peter apoštol bol prvým pápežom - Svätým Otcom.

Po mučeníckej smrti svätého Petra sa viditeľnou hlavou Cirkvi postupne stávajú biskupi

Ríma. Rímsky biskup je priamym nástupcom svätého Petra apoštola. Aj on podobne ako Peter má najvyššiu moc v Cirkvi. Je biskupom Ríma a celého kresťanského sveta. Svätému Otcovi sú podriadení všetci veriaci na svete. Teraz je Svätým Otcom pápež František.

Úlohou Svätého Otca je starať sa o celú všeobecnú Cirkev. On ustanovuje biskupov do jednotlivých biskupstiev. Dozerá na čistotu a neporušenosť viery. Pri uskutočňovaní tejto úlohy dostáva Svätý Otec zvláštnu pomoc a asistenciu Ducha Svätého. Má dar neomylnosti, keď si počína ako učiteľ viery a mravov.

Svätý Otec je viditeľný znak jednoty celého Božieho ľudu. Všetky miestne cirkvi, ktoré sú s ním zjednotené, tvoria všeobecnú - Katolícku cirkev. Náboženská pospolitosť, ktorá ho neuznáva, nie je Kristova Cirkev. Svätý Ambróz napísal: „Kde je Peter, tam je Cirkev!“

3. Služba biskupov a kňazov

- **Okrem svätého Petra Pán Ježiš zveril svoju Cirkev do starostlivosti aj ostatným apoštolom.** Stali sa Kristovými zástupcami na zemi a pastiermi jeho duchovného stáda. Odovzdal im svoju moc a poslanie: moc učiť, krstiť, odpúšťať hriechy, sláviť Eucharistiu a spravovať Boží ľud.
- **Nástupcami apoštolov sa stali biskupi.** Oni od apoštolov vkladáním rúk dostali tú istú moc, ktorú apoštolom zveril Kristus. Sú podriadení Svätému Otcovi ako apoštoli Petrovi. Biskupi uskutočňujú v Cirkvi učiteľskú, kňazskú a pastiersku službu.
- **Biskupi trojitý úrad vykonávajú aj prostredníctvom kňazov a diakonov.** Oni sú ich pomocníci a spolupracovníci. Posielajú ich do jednotlivých farností. Kňazi ich tam sprítomňujú a zastupujú.
- **Biskupi okrem starosti o svoje miestne cirkvi pomáhajú Svätému Otcovi pri riadení celej Cirkvi.** Celý zbor biskupov sa podieľa na riadení Cirkvi **najmä prostredníctvom cirkevného koncilu.** Biskupi pomáhajú Svätému Otcovi **aj prostredníctvom stálej biskupskej synody.** Svätý Otec spolu s biskupmi tvorí Učiteľský úrad Cirkvi. Učiteľský úrad má dar neomylnosti pri učení o veciach viery a mravov.

4. Biskupstvá a farnosti

- **Biskupstvo je miestna cirkev.** Strediskom biskupstva je katedrálly chrám. Na Slovensku má Rímskokatolícka Cirkev dve cirkevné provincie: **Západnú cirkevnú provinciu a Východnú cirkevnú provinciu.** Na Slovensku existuje aj **Gréckokatolícka Metropolia.** Spravuje veriacich gréckokatolíckeho obradu na celom Slovensku. Na Slovensku existuje aj **Vojenský Ordinariát.**
- **Jednotlivým biskupstvám podliehajú príslušné farnosti.** Farnosti sú menšie cirkevné spoločenstvá veriacich, ktorí žijú v jednom meste alebo dedine ako v jednej rodine.
- **Farnosť v sebe združuje jednotlivé kresťanské rodiny.** Ony sú akoby bunkami Cirkvi. V rodine žije malá cirkev alebo cirkev v dome.

5. Rehoľníci v službách Cirkvi

- **V Božom ľude osobitné miesto patrí rehoľníkom.** Do služieb Krista a Cirkvi sa zasväcujú rehoľnými sľubmi: sľubom bezvýhradnej poslušnosti, ustavičnej čistoty a sľubom úplnej chudoby.
- **Rehoľníci žijú pospolu v rehoľných spoločnostiach.**
- **Rehoľníci majú nesmierny význam pre život Cirkvi.** Rehoľníci práve tým, že sa usilujú o väčšie posvätenie seba a sveta, sa mimoriadnym spôsobom pričiňujú o budovanie Božieho kráľovstva na zemi.
- **Rehoľné zasvätenie nie je život bez lásky.** Naopak, rehoľníci jej majú viac než iní. Hoci sa zriekajú lásky k jednému človekovi, je to preto, aby mohli v Kristovi milovať všetkých nerozdeleným srdcom

6. Účasť laikov na živote a poslaní Cirkvi

- **Jednoduchí veriaci - laici - majú v Cirkvi vlastné postavenie a úlohy.** Krstom a birmovaním sú posvätení na kráľovské či všeobecné kňazstvo. Hovorí o tom uznesenie Druhého vatikánskeho koncilu: „*Každý laik práve vďaka darom, ktorých sa mu dostalo, je svedkom a zároveň živým nástrojom poslania samej Cirkvi*“ (Lumen gentium- Svetlo národov SN, 33).
- **Laici uplatňujú svoje všeobecne kňazstvo najmä živou účasťou na bohoslužbách.** Cirkev ma veľký ošoh z laikov aj tým, keď trpezlivo znášajú bolesti a choroby a vedia ich pridružiť k vykupiteľskému dielu Kristovmu.
- **Jednoduchí veriaci poskytujú Cirkvi veľkú službu uskutočňovaním laického apoštolátu.** V uznesení koncilu čítame: „*Laici sú však povolaní najmä na to, aby zabezpečili prítomnosť a účinkovanie Cirkvi na tých miestach a v tých okolnostiach, kde sa ona môže stať soľou zeme jedine prostredníctvom nich*“ (SN, 33)
- **Veriaci v Cirkvi nemajú ani nemôžu nahradiť biskupov a kňazov,** majú spolu s nimi zveľaďovať Cirkev činnosťou, ktorá je im vlastná, a uskutočňovaním povolania, ktoré dostali.

III. CIRKEV - DIELO SLUŽBY

1. Rodinný život v Cirkvi

- **Podľa Kristovho príkazu je Cirkev veľkým rodinným spoločenstvom.** Cirkev je počiatkom a zárodkom všeľudskej rodiny. **Náplňou nášho rodinného života v Cirkvi je vzájomná služba lásky.**
- **Rodinný život Cirkvi uskutočňujeme najmä v rámci farnosti.** V nej vykonávame rôzne služby lásky jeden druhému.
- **Do jednej rodiny nás v Cirkvi spájajú putá spolupatričnosti, spolucítania a spoluzodpovednosti.**
- **Spolucítenie znamená, že sa vieme radovať s radujúcimi a plakať s plačúcimi (Por. Rim 12, 15).** **Spoluzodpovednosť** je zasa ochota podieľať sa na starostiach Cirkvi a mať jeden za druhého zodpovednosť podľa slov Písma: „*Neste si vzájomne bremena, a tak naplníte Kristov zákon*“ (Gal 6, 2).
- **To, čo premieňa ľudí na bratov a sestry a tvorí z nich ozajstné rodinné spoločenstvo, je láska.** Pán Ježiš dal Cirkvi lásku za najvyšší príkaz a hlavné pravidlo života: „*Toto vám prikazujem: aby ste sa milovali navzájom*“ (Jn 15, 17).

2. Cirkev slávi bohoslužby

- **Cirkev sa pravidelne zhromažďuje na slávenie liturgie - bohoslužieb.** Bohoslužbami je Cirkev najdokonalejšou služobníčkou Boha aj služobníčkou ľudí.
- **Na bohoslužbách sa nezúčastňujeme ako diváci, ale sa do nich živo zapájame činnou účasťou.**
- **Cirkev slávi rôzne druhy bohoslužieb. Najvznešenejšou medzi nimi je svätá omša.**
- **Slávenie bohoslužieb je pre Cirkev najväčším dobrodením.** Koncil hovorí, že „v liturgii vyvrchoľuje činnosť Cirkvi a zároveň z nej pramení všetka jej sila“ (Konštitúcia o posvätnnej liturgii - PL, 10). Každá bohoslužba je spoločný úkon Krista – Hlavy – a Cirkvi - jeho tajomného tela, preto ňou najdokonalejšie oslavujeme nebeského Otca. Pozemská liturgia je predobrazom a okúsením toho, čo budeme sláviť v nebi.

IV. CIRKEV - MATKA A UČITEĽKA

1. Cirkev ohlasuje Evanjelium národom

- **Pán Ježiš zveril Cirkvi misijné poslanie.** Apoštolom rozkázal: „*Chod'te do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu!*“ (Mk 16, 15) Prvými misionármi boli apoštoli. Teraz v misijnom poslaní pokračujú aj ich nástupcovia - biskupi a kňazi. Svätý Otec a biskupi posielajú misionárov do rozličných krajín, aby získavali nové národy pre Krista.
- **Misijné územie sú krajiny a národy, kde sa ešte neudomácnila Cirkev. Sú to. najmä krajiny Ázie a Afriky.**
- **Za šírenie Evanjelia nezodpovedá len Svätý Otec a biskupi, ale misijné poslanie sa dotýka všetkých členov Cirkvi.**
- **Misijné poslanie Cirkvi uskutočňujeme aj u nás doma. Podiel'ame sa na šírení Evanjelia v našom životnom prostredí.**

2. Cirkev pomáha svetu

- **Cirkev, nežije izolovane od okolitého sveta. Je s ním mnohorako spojená a prežíva s ním spoločný pozemský údel.** Slúži celému ľudstvu pri budovaní lepšieho sveta. Kristus vložil Cirkev do sveta ako kvas. Vnáša do ich života zásady spravodlivosti a lásky. Je ochrankyňou ľudských práv a pravých hodnôt. Cirkev je i soľou zeme, lebo chráni, čo je v národoch dobré a zabraňuje skaze a rozkladu. Do ľudského pokolenia vnáša radosť a nádej.
- **Cirkev pamätá aj na pozemské dobro človeka.** Pričiniuje sa o pokoj a rozvoj národov.
- **Účinkovanie Cirkvi znamená pre národy aj rozvoj kultúry a civilizácie.**
- **Veľkým prínosom pre svet je služba Cirkvi veci mieru.** Ona je viditeľným znamením a živou prítomnosťou Krista - Kniežaťa pokoja. Preto Kristov pokoj na zemi šíri, ochraňuje a buduje.

3. Znaky pravosti Cirkvi

- **Vo svete je mnoho náboženských pospolitostí a cirkví, ktoré si nárokujejú byť pravou Kristovou Cirkvou. Pán Ježiš však založil iba jednu Cirkev. Poznávame ju podľa vlastností, ktoré jej Kristus vtlačil.**
- **Kristova Cirkev je jedna. Ježiš Kristus založil Cirkev jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú.** Tieto vlastnosti sú znaky pravosti Cirkvi.
- **Kristova Cirkev je svätá. Svätosť dáva Cirkvi Duch Svätý, ktorý v nej prebýva, pôsobí a všetkých volá k svätosti života.** V Cirkvi sú síce aj hriešni ľudia. Pán Ježiš to vysvetlil v podobenstve o kúkoli medzi pšenickou. Pôsobením Ducha Svätého sa však očisťujú a premieňajú.
- **Kristova Cirkev je katolícka.** Všeobecnosť - katolíckosť Cirkvi je v tom, že má otvorenú náruč pre všetkých ľudí.
- **Kristova Cirkev je apoštolská.** Cirkev je postavená na apoštoloch, hlása apoštolské učenie, vyznáva apoštolskú vieru a uskutočňuje apoštolské poslanie. **V Cirkvi je zaručená apoštolská postupnosť.** Viditeľným znakom apoštolskej postupnosti je podriadenosť a vernosť Svätému Otcovi - nástupcovi svätého Petra apoštola. Náboženská pospolitosť, ktorá ho neuznáva, nepatrí do plného spoločenstva jedinej Kristovej Cirkvi.

4. Cirkev volá k jednote

- **Smutným dedičstvom minulosti je, že kresťania žijú rozdelení.** Najväčšie spoločenstvá z odlúčených kresťanských spoločenskí sú: pravoslávna cirkev, evanjelická cirkev, anglikánska cirkev a mnohé ďalšie.
- **Rozdelenie kresťanov a nejednota je v rozpore s Kristovým príkazom:** „*Aby všetci boli jedno ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe... aby svet uveril, že si ma ty poslal*“ (Jn 17, 21) Úsilie Cirkvi o zjednotenie kresťanov nazývame **ekumenické hnutie**.
- **Ekumenickému hnutiu pomáhame najmä znášanlivosťou voči ľuďom iného vyznania.** Riadime sa pritom heslom pápeža Jána XXIII.: „*Hľadajte, čo vás spája, nevšímajte si, čo vás rozdeľuje*“.
- **O zjednotenie kresťanov sa pričiňujeme aj modlitbami a prinášaním duchovných obiet.** Treba si ale pamätať, že jednotu Cirkvi najviac upevňujeme vernosťou voči svojej katolíckej viere. Pán Ježiš povedal: „*A bude jedno stádo a jeden pastier*“ (Jn 10, 16)

5. Cirkev na Slovensku

- **Medzi šťastné národy, ku ktorým prišlo Kristovo Evanjelium, patrí aj náš slovenský národ.** Vďaka tomu, že ho naši predkovia prijali, náš národ bol včlenený do všeobecnej Kristovej Cirkvi.
- **Misionármi medzi Slovienmi boli svätí bratia zo Solúna Cyril a Metod.** Oni priniesli našim predkom vieru v zrozumiteľnej reči. Na Veľkú Moravu prišli v roku 863. Naším predkom priniesli aj nové písmo, zvané hlaholika. Do slovienskej reči preložili Sväte písmo a bohoslužobne knihy. Od pápeža Hadriána II. dostali povolenie používať sloviensku reč pri bohoslužbách. Svätý Cyril - Konštantín zomrel v Ríme 14. februára 869. Po jeho smrti bol svätý Metod ustanovený za prvého arcibiskupa Veľkej Moravy. Svätý Metod zomrel 6. apríla 885.
- **Svätého Cyrila a Metoda považujeme za duchovných otcov nášho národa.** Uctieваме ich ako apoštolov a našich hlavných nebeských patrónov. Pre ich veľké zásluhy pri šírení Evanjelia a kresťanskej kultúry ich Svätý Otec Ján Pavol II. ustanovil za spolupatrónov Európy. Kresťania na Slovensku sa k nim verne hlásia a zveľadujú ich duchovné dedičstvo. *“Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane!”*

6. Cirkev nikdy nezanikne

- **Pán Ježiš už pri zakladaní Cirkvi prisľúbil, že ju žiadna moc ani sila nemôže zničiť:** „*Brány pekelné ju nepremôžu*“ (Mt 16, 18). Cirkev nikdy nezanikne, lebo ju vedie a ochraňuje Duch Svätý.
- **Prenasledovania a skúšky, ktoré musia znášať veriaci pre Krista Cirkvi neškodia.** Sú zdrojom zásluh pre nebo a výkupnou cenou pri naplňaní Kristovho Vykupiteľského diela. **Niekedy sa stáva, že pod vplyvom prenasledovania niektorí ľudia od Cirkvi odpadávajú a strácajú vieru.** Svätý Cyprián - biskup a mučeník povedal: „*Nikto nikdy neveril, že by z Cirkvi odchádzali dobrí ľudia; čo vietor odnesie, sú samé pohrabky a plevy, pšenica ostáva*“.
- **O Cirkev sa nemusíme báť, treba sa báť iba o to, aby sme jej zostali verní i napriek ťažkostiam a skúškam, ktoré musí Cirkev v dejinách prekonať.** Ona stále rastie a omladzuje sa. Keď zomierajú jej členovia, Cirkev sa nezmenšuje. Smrťou svojich verných prerastá do večného nebeského kráľovstva.
- **Cirkev bude stále trvať, kým nepríde Pán Ježiš znova na zem.** Na konci vekov sa celá Cirkev premení na nový svet Božej lásky. Slávny deň Parúzie – druhého Kristovho príchodu na svet, je pre Cirkev cieľom a zavŕšením jej pozemského putovania. Dovtedy „*Cirkev napreduje na svojej púti, prenasledovaná svetom a potešovaná Bohom*“ (SN, 8).

V. VERÍM V SPOLOČENSTVO SVÄTÝCH

1. Cirkev oslávená

- **Panna Mária je matkou Cirkvi**
- **Panna Mária má v Cirkvi po Kristovi najvyššie a pritom nám najbližšie miesto.** Pre hodnosť Bohorodičky má výnimočný podiel na tajomstve Krista a Cirkvi.
- **S Ježišom Kristom spolupracovala na diele nášho vykúpenia.** Koncil hovorí: „*Preblahoslavená Panna vzhľadom na dar a hodnosť Božieho materstva, čo ju spája so Synom Vykupiteľom, a pre svoje neobyčajné milosti a úlohy je veľmi úzko spojená aj s Cirkvou*“ (SN, 63).
- **Práve preto, že je Panna Mária matkou Krista - Hlavy, je matkou aj jeho tajomného tela - Cirkvi.** Pán Ježiš jej zveril Cirkev do materinskej lásky na kríži. V Evanjeliách o tom čítame: „*Keď Ježiš uzrel matku a učeníka, ktorého miloval, povedal matke: Žena, hľa, tvoj syn. Potom povedal učeníkovi: Hľa, tvoja matka*“ (Jn 19, 26).
- **Panna Mária sa správa k Cirkvi ako opravdivá matka.** Po Ježišovom Nanebovstúpení bola zjednotená s prvotnou Cirkvou. Spolu s ňou sa modlila a bola jej oporou. O Cirkev sa neprestala starať ani potom, čo si ju Ježiš vzal k sebe do neba.
- **Panna Mária je už teraz s telom a dušou v nebi.** Ježiš ju odmenil za jej veľkú lásku a pomoc, ktorú mu preukazovala. Povýšil ju na Kráľovnu vesmíru. Je pri ňom oslávená a večne šťastná v nebi.

2. Prebolestná patrónka Slovenska

- **Pannu Máriu nazývame aj Prebolestná - Sedembolestná Matka, lebo veľa trpela s Ježišom.** Cirkev má oddávna zvláštnu úctu k jej bolestiam, ktorými sa pričiňovala o vykúpenie sveta.
- **Naši predkovia si od samého začiatku zamilovali Pannu Máriu a mali v úcte jej bolesti.** V ťažkých skúškach a utrpeniach si Prebolestnú Matku zvolili za svoju hlavnú nebeskú patrónku. Výstižne o tom povedal Svätý Otec Ján Pavol II. v homílii dňa 8. novembra 1981 v Ríme: *„Trpiaci Kristus na kríži a pod nim bolestná Matka - to je obraz, ktorý visí nad dejinami slovenského národa. Platilo to o ňom v minulosti a platí to aj dnes“.*
- **Pannu Máriu - našu Prebolestnú Matku a patrónku Slovenska si uctieваме modlitbami.** Jej najmilšou modlitbou je ruženec.
- **Pannu Máriu si uctieваме aj tak, že sa ju usilujeme napodobňovať.** Mame v nej vynikajúci vzor kresťanského života. Úcta k Pannu Márii nás privádza k Ježišovi, ako o tom hovorí koncil: *„Keď sa uctieva, privádza veriacich k svojmu Synovi a jeho obete, ako aj láske k Otcovi“* (SN, 65).

3. Naše spoločenstvo so svätými

- **Naši bratia a sestry, ktorí už zomreli, zostávajú i naďalej s nami spojení podľa slov Písma: „Láska nikdy nezanikne“ (1 Kor 13, 8)** Niektorí sú už v nebi, vytvárajú oslávenú Cirkev. Iní sú zasa v očistci - vytvárajú trpiacu Cirkev. My, čo ešte žijeme na zemi, sme Cirkev putujúca. Spolužitie všetkých členov veľkej Božej rodiny nazývame spoločenstvo svätých.
- **Svätí v nebi sú našimi priateľmi a pomocníkmi.** Prihovárajú sa za nás u Boha, preto sa na nich obraciame v modlitbách.
- **Svätých si najlepšie uctievané, keď ich napodobňujeme.**
- **Spomedzi svätých si najviac uctievané Pannu Máriu - Kráľovnu svätých.** Úctu si zasluhujú: svätý Jozef, svätý Ján Krstiteľ a apoštoli.
- **Na Slovensku si osobitne uctievané svätého Cyrila a Metoda, apoštolov nášho národa.** V úcte máme aj ich svätých žiakov Gorazda, Angelára, Nauma, Klementa a Sávu.
- **Osobné spoločenstvo pestujeme s našimi patrónmi, ktorých mená sme dostali pri krste a birmovaní.**

**Všetko na väčšiu česť a slávu Božiu a
Preblahoslavenej Panny Márie**